

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2021-06-10

Diarienummer:
OSN-2021-00219

Handläggare:
Marianne Pira, Anna-Terese Sporrang, Frida Högberg

Utvecklingsplan för vård och omsorg

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** godkänna utvecklingsplan för vård och omsorg enligt ärendets **bilaga 1**,
2. **att** godkänna förslag om inriktning på åtgärder utifrån statliga medel enligt ärendets **bilaga 2**.

Ärendet

Vård- och omsorgssektorn i Sverige står inför en rad välfärdsutmaningar. För att möta dessa utmaningar krävs ett utvecklingsarbete utifrån väl avvägda prioriteringar så att individens behov säkras, speciellt utifrån att omsorgsnämndens insatser vänder sig till personer med funktionsnedsättningar där behoven inte är homogena. För att hantera dessa utmaningar har en utvecklingsplan för omsorgsnämndens målgrupp framarbetats tillsammans med brukare, funktionsrättsföreningar, förtroendevalda, fackliga organisationer och tjänstepersoner inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Utifrån tilldelade statliga medel kan även en stärkt omsorg möjliggöras. Fortsatt arbete med planens genomförande kommer att samordnas av ny tillsatt funktion i form av välfärdsutvecklare.

Beredning

Utvecklingsplanen har tagits fram i gemensam beredning mellan brukare, funktionsrättsföreningar, förtroendevalda, fackliga organisationer och tjänstepersoner inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Föredragning

Vård- och omsorgssektorn i Sverige står inför en rad välfärdsutmaningar bland annat utifrån en allt mer åldrande befolkning, förändrade möjligheter inom sjukvården och

förväntningar på vård och omsorgsinsatser, ökande psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet. Socialstyrelsen har också påvisat behovet av att höja kompetensen hos personal inom LSS-verksamhet.

För att möta dessa utmaningar krävs ett utvecklingsarbete utifrån väl avvägda prioriteringar så att individens behov säkras, speciellt utifrån att omsorgsnämndens insatser vänder sig till personer med funktionsnedsättningar där behoven inte är homogena.

Beredning har skett tillsammans med brukare, funktionsrättsföreningar, förtroendevalda, fackliga organisationer och tjänstepersoner inom vård- och omsorgsförvaltningen och resulterat i ett antal utvecklingsområden som vägleder i utvecklingen av omsorgsnämndens ansvarsområde.

Följande utvecklingsområden har identifierats: Utvecklingsområde 1, Att leva med full delaktighet och inflytande, Utvecklingsområde 2, Ett hållbart arbetsliv, ledarskap och medledarskap samt Utvecklingsområde 3, Utveckling i en digital tid.

Planen ska koppla till Mål och budget samt *Verksamhetsplan och budget 2021–2023* och *Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala 2021* och ska på sikt integreras med dessa. Planen kompletterar *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* definierade målområden. Fortsatt arbete med planens genomförande kommer att samordnas av ny tillsatt funktion i form av välfärdsutvecklare.

Ekonomiska konsekvenser

Omsorgsnämnden får ta del av statliga medel för förstärkning och kvalitetshöjande åtgärder inom vård och omsorg, på både kortare och lite längre sikt. Medlen tilldelas årsvis och behöver användas innevarande år.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 10 juni 2021
- Bilaga 1, Utvecklingsplan för vård och omsorg
- Bilaga 2, Statliga medel

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Aktiverande styrdokumentDatum:
2021-06-10Diarienummer:
OSN-2021-00219Beslutsfattare:
OmsorgsnämndenDokumentansvarig:
Marianne Pira, Anna-Terese Sporrang

Utvecklingsplan för vård och omsorg

Att stärka delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Vård- och omsorgssektorn i Sverige står inför en rad välfärdsutmaningar¹ bland annat utifrån en allt mer åldrande befolkning, förändrade möjligheter inom sjukvården och förväntningar på vård och omsorgsinsatser, ökande psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet. Socialstyrelsen har också påvisat behovet av att höja kompetensen hos personal inom LSS-verksamhet².

För att möta dessa utmaningar krävs ett utvecklingsarbete utifrån väl avvägda prioriteringar så att individens behov säkras, speciellt utifrån att omsorgsnämndens insatser vänder sig till personer med funktionsnedsättningar där behoven inte är homogena. Utvecklingsplanen ska därför ge en samlad bild av vilka utvecklingsområden som behöver prioriteras och dessa ska integreras i nämndens ordinarie verksamhetsplanering.

Omsorgsnämnden vill, med utvecklingsplanen, uppnå en:

- ... god livskvalitet för våra brukare
- ... stabil vård och omsorg, ett grundfundament som är långsiktigt hållbart
- ... bra arbetsmiljö och goda förutsättningar för våra medarbetare att göra ett bra arbete
- ... ökad digital transformation

Framtagande av utvecklingsplan

Utvecklingsplanen har tagits fram i gemensam beredning mellan brukare, funktionsrättsföreningar, förtroendevalda, fackliga organisationer och tjänstepersoner inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Syfte

Utvecklingsplanen ger en samlad bild av vilka utvecklingsområden som särskilt behöver fokuseras kring för att säkra individens behov inom omsorgsnämndens ansvarsområde och vägleder i utvecklingen av en långsiktig och hållbar omsorg.

Omfattning och ansvar

Omsorgsnämnden ansvarar för utvecklingsplanen och gäller fram till juni 2026. Utvecklingsplanen kopplar till *Mål och budget*, samt *Verksamhetsplan och budget 2021–2023*³ och *Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala 2021*⁴. Utvecklingsplanen ska på sikt integreras med dessa. Planen kompletterar *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*⁵ definierade målområden.

¹ Sveriges Kommuner och Regioner (2018). Vägval för framtiden 3.

² Socialstyrelsen (2021). Kompetens i LSS-boenden. Artikelnr: 2021-3-7312.

³ Dnr OSN-2020-00843

⁴ Dnr OSN-2020-00820

⁵ Beslutad i kommunfullmäktige, 12 december 2016. Dnr KSN-2016-2166

Utvecklingsområde 1 – Att leva med full delaktighet och inflytande

Fokusområde *Individens behov i centrum*

Omsorgsnämndens verksamheter ska genomsyras av varje individs rätt till medbestämmande och delaktighet i att planera och genomföra sin dag. Varje person ska kunna leva och bo självständigt, under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro. Det ska också finnas lättillgänglig och trygg hälso- och sjukvård i den brukarnära miljön. För att möjliggöra att individens behov är i centrum behöver nämndens verksamheter kontinuerligt fortsätta arbeta med struktur för delaktighet och inflytande utifrån bland annat Socialstyrelsens modell för *Individens behov i centrum*. Brukare inom omsorgsnämndens verksamheter ska mötas av medarbetare som har rätt kompetens för att möta personer med olika typer av funktionsnedsättningar.

Omsorgsnämnden ska arbeta för att erbjuda arbete och sysselsättning inom fler arbetsområden än tidigare så att en meningsfull tillvaro kan ges till personer med funktionsnedsättning. Fler olika boendelösningar och nya boendeformer behöver utvecklas som motsvarar behov av olika slag.

Fokusområde *Goda levnadsvanor*

Omsorgsnämnden ska utveckla arbetet så att brukare stöttas i goda levnadsvanor så att en god hälsa nås. Nämnden ska arbeta förebyggande, hälsofrämjande och erbjuda tidiga insatser i högre grad.

Omsorgsnämnden ska tillsammans med civilsamhället och träffpunkter ge möjlighet till ökat utbud av aktiviteter för förbättrad psykisk och fysisk hälsa samt motverka ofrivillig ensamhet hos personer med funktionsnedsättning.

Fokusområde *Samverkan*

Samverkan ska utvecklas inom den kommunala organisationen, med andra huvudmän och externa aktörer för att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning i kommunen att kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Nämnden ska även utveckla samverkan med Region Uppsala så att en samordnad vård- och stödverksamhet finns som ökar individers hälsa och välbefinnande.

Utvecklingsområde 2 – Ett hållbart arbetsliv, ledarskap och medledarskap

Utifrån omvärldens förändringar, kvalitetskrav och ekonomiska förutsättningar blir det allt viktigare att kunna ställa om, förändra och utveckla den kommunala verksamheten. Utveckling och innovation ska ske tillsammans med brukare och medarbetarna. Förutsättningar ska skapas så att nämnden bättre tar tillvara kraften i medarbetarskapet så att alla har möjlighet att påverka och driva nämndens verksamheter framåt.

Uppsala kommun ska som arbetsgivare bli det naturliga valet, för dem som vill arbeta med stödinsatser och i vård och omsorg. Omsorgsnämnden ska säkerställa att trygga arbetsförhållanden erbjuds och att visstidsanställningar minskar och delade turer endast förekommer efter medarbetarnas egna önskemål. Fokus ska vara att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare utifrån individuella kompetensutvecklingsplaner. Fokus behöver också vara på att utforma en strategi för att möta omvärldens och framtida generationers behov av stödinsatser och de förväntningar som finns att arbeta inom vård och omsorg.

Fokusområde Ledarskap

Förutsättningar för ett hållbart ledarskap inom omsorgsnämndens verksamheter ska säkras. Ledarskapet ska bidra till att individens behov sätts i centrum och präglas av tillit till medarbetarens förmåga att ge stöd och handlingsutrymme baserat på kunskap. Nämnden ska verka för att minska den idag höga arbetsbelastningen genom att exempelvis minska antalet medarbetare per chef, välfungerande stödfunktioner och mentorskap.

Målet är att omsorgsnämnden ska ge förutsättningar för chefer och ledare att vara tydliga arbetsgivarföreträdare, som kan utveckla och stödja ett aktivt medledarskap där medarbetarnas kompetens, erfarenhet och idéer tillvaratas.

Fokusområde Medarbetarskap

Omsorgsnämndens medarbetare ska känna ett handlingsutrymme, påverkansmöjlighet och eget ansvar att utföra stöd, omsorg och vård utifrån brukarens individuella behov. Fokus ska vara att stärka den grundläggande kompetensen inom vård och omsorg (ex. bemötande, pedagogik och kommunikation såsom AKK) samt specialistkompetens hos legitimerad personal.

För brukarens trygghet ska omsorgsnämndens medarbetare ges ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv med en stabil bemanning under dygnet alla timmar.

Utvecklingsområde 3 – Utveckling i en digital tid

Pandemin har inneburit stora konsekvenser för både personer med funktionsnedsättning och omsorgsnämndens verksamheter. Verksamheterna har varit tvungna att anpassa och ställa om för att minska smittspridning. Den snabba digitala omställningen har också påverkat samhället i stort. Utmaningarna med att använda digitala verktyg har blivit mer märkbart då allt fler samhällstjänster utförts digital. Risken för ensamhet och psykisk ohälsa har ökat på grund av fysisk distansering och begränsade verksamheter⁶.

Fokusområde *Digital inkludering*

Omsorgsnämnden ska ge förutsättningar för att nyttja digitaliseringens fulla potential inom nämndens verksamheter så att personer med funktionsnedsättningar känner delaktighet i samhället. Omsorgsnämnden ska, tillsammans med civilsamhället, minska digitalt utanförskap hos personer med funktionsnedsättning samt utöka e-tjänster för brukare för ökad delaktighet och inflytande. Fokus ska också vara på att tillgängliggöra digital information.

Fokusområde *Stärka den digitala omställningen av verksamheten*

Digitaliseringen utmanar rådande kultur, invanda strukturer och arbetssätt. Genom utvecklad ledning och styrning ska omsorgsnämnden skapa förutsättningar för att öka omställningsförmågan för digital transformation. Detta ska ske genom att höja medarbetarnas digitala baskompetens, säkerställa verksamhetens internetuppkoppling samt öka användandet av e-tjänster och välfärdsteknik som en kompletterande lösning för omsorgen och hälso- och sjukvård. Nämnden ska också öka automatisering (robotisering) inom administration.

Fokusområde *Stärka innovationskraften*

Välfärdens utmaningar kräver nytänkande och mod. Omsorgsnämnden ska ta tillvara brukarnas och medarbetarnas innovativa lösningar så att digitaliseringens potential inom vård och omsorg innebär möjligheter till inflytande, delaktighet och självständighet för den enskilde. Samtliga aktörer (brukare, brukarorganisationer, fackliga organisationer, privata utförare, näringsliv, akademin, Region Uppsala och förtroendevalda) behöver samarbeta och samverka för att främja innovation i takt med den framväxande tekniken.

Uppföljning

Omsorgsnämnden är ansvarig för utvecklingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av planen. Planen ska följas upp i ordinarie verksamhetsuppföljning.

⁶ Myndigheten för delaktighet. Uppföljning av funktionshinderpolitiken 2020, del 1.

Relaterade dokument

Bostads- och lokalförsörjningsplan för personer med funktionsnedsättning 2021–2025 med utblick till 2030. Dnr OSN-2020-00766 och KSN-2020-02731

Brukarombudets årsrapport 2020. Dnr OSN-2021-00112

Policy för digital transformation och handlingsplan. Dnr KSN-2020-00238 och Dnr KSN-2020-01128.

Program och handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Dnr KSN-2016-2166

Program och handlingsplan för äldrevänlig kommun. Dnr KSN-2019-2644.

Verksamhetsplan och budget 2021–2023. Dnr OSN-2020-00843.

- Nämndmål 1: *Skapa en god ekonomisk hushållning genom ansvarsfull resursanvändning och en jämlik fördelning av nämndens resurser.* (Inriktningsmål 1).
- Nämndmål 2: *Den psykiska och fysiska hälsan hos personer med funktionsnedsättning ska främjas.* (Inriktningsmål 4).
- Nämndmål 3: *Erbjuda boendemiljöer för personer med funktionsnedsättning i olika åldrar, livssituationer.* (Inriktningsmål 5).
- Nämndmål 4: *Jämlik och patientsäker hälso- och sjukvård.* (Inriktningsmål 7).

Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala 2021. Dnr OSN-2020-00820.

Verksamhetsplan 2021–2023 för kommunstyrelsen. Dnr KSN-2020-03211.

Omsorgsnämnden
Sammanställning av statliga medel

Datum:
2021-06-16

Bilaga: 2

Handläggare:
Frida Högberg, Christina Gustafsson

Statliga medel	Aktuellt belopp	Beskrivning
”Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer” Medlen får användas utifrån lokala behov i syfte att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten. Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer - Socialstyrelsen	5,8 mnkr	Förslag - Övergripande utbildning om åldersrelaterade sjukdomar inkl. palliativvård (även externa) - Övergripande utbildning digital kunskap (inkl. äldre) - Tydliggörande pedagogik med bildstöd (inkl. äldre) - Kompetensutveckling inom Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service (även externa) - Avsätta tid för aktivitetsombud - Äldreanpassa Lusthuset - Trädgårdsaktivitet - Minibuss - Valfärdsteknik - Cyklar 2 st - Äldreanpassa öppna verksamheter
”Motverka ensamhet och förbättrad demensvård” Motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom - Socialstyrelsen	1,12 mnkr	Prestationsbaserat - Aktivitetssamordnare för att motverka ensamhet - Utbildning aktivitetsombud - Fördelning externa
”Digitalisering äldreomsorgen” Regeringsbeslut om statsbidrag till äldreomsorg i kommuner 2021 (kammarkollegiet.se)	280 000 kr	Prestationsbaserat - Funk IT